

Amsterdamse kinderen maken kennis met de Nederlandse landbouw

De geur van landbouw

Een idyllische plek aan het Gein, met uitzicht op de Bijlmer. Een boerderij met blaarkoppen, een boerenfamilie en een werknemer. En twee Amsterdamse meisjes, Merve en Nikki, die tijdens hun maatschappelijke stage mogen ruiken aan de Nederlandse landbouw.

Via de email hadden Merve en Nikki zich al voorgesteld aan de familie Den Hartog. En ze hadden gevraagd of het vies is op de boerderij, of er laarzen en overalls zijn. Maar Merve had ook geschreven dat ze de school soms net een gevangenis vindt. En dat ze daarom blij is met deze dag buiten. “De boerderij is soms ook net een gevangenis,” vertelt boerin Wilma aan de keukentafel tijdens de kennismaking, “we kunnen niet zomaar een dag weg gaan en de koeien in de steek laten. Maar de boerderij geeft

ook veel vrijheid, je kunt bijvoorbeeld zelf je tijd indelen.”

Zeven dagen per week

Even later hijsen Merve en Nikki zich in de overalls en trekken ze laarzen aan. Voor ze aan het werk gaan krijgen ze een rondleiding over het bedrijf. Wilma laat de moestuin zien waar ze het hele jaar van kunnen eten. “Alleen brood moeten we nog kopen.” Glibberend door de mest komen ze in de kalverstal. Nikki reageert verbaasd als ze ziet dat Wilma

haar vingers in de mond van een kalf stopt. “Ze vinden het heerlijk om te sabelen, probeer maar.” De meisjes durven niet. Eén kalf staat apart, het is ziek. Nikki vraagt wat er aan de hand is. Wilma wijst op de witte poep: diarree. Het stinkt behoorlijk, de meisjes houden een hand voor hun neus. “Vinden de kalfjes het zelf niet vies?” Wilma bereidt de meisjes vast voor op hun eerste klus. “Nou, ze vinden het heerlijk om een schoon hok te krijgen.” De boerin legt uit waar de gele oorlappen voor zijn. “Hoe doen ze dat erin?” wil Nikki weten. “Net als een oorbel bij meisjes, het doet ook net zo zeer.” Bij de stier vertelt Wilma dat ze met een grote boog om hem heen loopt als hij in de wei staat. Hij steekt zijn enorme kop door het hek en de meiden deinzen achteruit. Maar Nikki wil wel een foto maken. De rondleiding gaat verder langs de kuilbulten, -“waarom liggen er banden op?”- en langs de composthoop, -“waarom komt er rook uit” en “het stinkt hier niet”-, naar het weiland. In de verte liggen de koeien. Het bedrijf heeft 65 hectare weiland. “Dat is ongeveer 130 voetbalvelden”, zegt Wilma. Nikki weet dat een koe 26 liter melk per dag geeft. Maar op de boerderij van Henk en Wilma is dat 20 liter, zij hebben blaarkoppen, die ook voor het vlees zijn en ze werken biologisch. “Doet u dit zeven dagen per week?” Wilma vertelt over het ritme van de dag, over hoe moeilijk het is om het vee achter te laten en dat een vakantie twee keer zo duur is omdat ze dan ook nog een hulp moeten betalen. “Maar we gaan wel op vakantie, hoor.” En dat het dan extra erg is als er iets gebeurt met een koe, dat je soms een dier af moet laten maken als het een gebroken poot heeft. “Ook als het nog een baby is?” De meiden willen nog weten hoe de taakverdeling is tussen Henk en Wilma en hoe laat ze gaan slapen en weer opstaan.

Geen zin

Tijd voor het boerenwerk. De kalverstal moet schoon. “Gaan we naar binnen?” vraagt Nikki, “dat durf ik niet.” “Het stinkt!” Merve moet bijna overgeven, zegt ze. Maar ondanks hun weerzin scheppen de meisjes samen met de boerin de kruiwagen vol. Dan mogen de meisjes

Maatschappelijke stage

Merve en Nikki zitten in de derde klas van het vmbo aan het Huygenscollege in Amsterdam. Ze bezoeken de boerderij van de familie Den Hartog in het kader van hun maatschappelijke stage. Net als hun klasgenoten zijn zij deze dag ambassadeur van een boerenbedrijf.

Als voorbereiding op de dag hebben ze les gehad over de Nederlandse landbouw en zichzelf via e-mail voorgesteld aan het boerengezin. Ze gaan ook een presentatie maken en houden voor andere leerlingen en voor hun ouders. Die zal gaan over hun kennis van de Nederlandse landbouw, het bedrijf dat ze bezochten, een dag van een agrarisch ondernemer, de verwerking van de producten en over hun eigen indruk.

De mest moet naar de composthoop, dat lijkt makkelijker dan het is; links Nikki, rechts Merve

de mest naar de composthoop rijden. Halverwege kukelt de kruiwagen om. Schrikken. Lachen. “Julie gaan vast niet met een boer trouwen.” Er moet nog meer mest geschept worden. “Nikki, neem jij een baal stro om uit te strooien in de stal?” Merve vraagt of zij dat mag doen. “Maar jij had toch last van hooikoorts.” Die is blijkbaar over. Wilma geeft toe en schept zelf de resterende mest uit; de meisjes mogen het stro los maken en uitstrooien. Nikki blijft veilig bij de stropakken als Merve over het hek klimt en tussen de kalveren springt. Als die te dichtbij komen, stapt ze naar voren en springen de kalveren opzij. Ze verdeelt het stro over de stalvloer. De meiden zien er al veel gelukkiger uit. Na een korte fotosessie in het stro, wacht de volgende klus. Ook de melkruimte moet een wasbeurt krijgen.

Terwijl ze de emmers schoonmaken vraagt Nikki of de kinderen van Henk en Wilma ook mee moeten werken. In het weekeinde wel, ja. “En als ze dan niet willen?” Wilma haalt haar schouders op. “Ze moeten gewoon.” De meisjes moeten thuis ook wel eens iets doen waar ze geen zin in hebben. Schoonmaken bijvoorbeeld, maar dan hebben ze wel handschoenen aan. Het werk in het melklokaal staat de meisjes duidelijk veel meer aan dan het scheppen van mest. Dat ziet ook Wilma: “jullie vinden het al veel minder erg.”

Alles anders

Wilma gaat de lunch voorbereiden. Medewerker Matthias neemt de meisjes mee om de koeien te voeren. Hooi scheppen en kruien. Hij vraagt ze wat halal-

vlees precies is. Nikki vraagt zich af waarom hij dit werk doet. Hij weet niet anders, vertelt hij, hij heeft dit altijd gedaan. Eerder werkte hij bij zijn vader op de boerderij, maar ze kregen onenigheid en daarom is hij nu bij de familie Den Hartog in dienst. Matthias laat de meisjes kruien. “Dat kunnen we niet!” Maar onder zijn geduldige begeleiding komt het hooi zonder morsen over. Om half een staat een flinke stapel pannenkoeken op tafel. Boer Henk vraagt aan de meisjes: “wat is bizar hier?” “Het is vies.” Iets anders kunnen ze niet bedenken.

Voor de meiden is er nu de gelegenheid om aan de boer vragen te stellen. Ze hebben twee bladzijden met vragen meegekregen van school. Hoe lang is het bedrijf al in de familie? Hoeveel koeien

Pannenkoeken eten en vragen beantwoorden, de boer en boerin hebben geen makkelijke taak

hebben jullie? Wat is het hoofdproduct van het bedrijf? Wat vindt hij leuk en wat niet? Merve vraagt en Nikki schrijft. Ze gaan op school een presentatie houden aan de eerste klassers en aan hun ouders. Daarom maken ze ook foto's, van de kalfjes, de stier en nu van de huiskamer. Dat moest van school, zodat ze kunnen laten zien of de huiskamer van een boerenfamilie anders is dan van anderen.

Voor Wilma en Henk is het gesneden koek, al deze vragen. Hun bedrijf Hartstocht krijgt regelmatig kinderen op bezoek. Maar wat vonden de twee meiden er eigenlijk van toen ze hoorden dat ze een dag naar de boerderij zouden gaan. "Leuk," zegt Merve, "vooral omdat het eens een dagje wat anders is." En wat vindt ze ervan, nadat ze ook nog samen met Matthias een middag in een jeep door het land heeft gereden en de koeien heeft gehaald en gemolken? "Heel erg leuk." Ze heeft ook geleerd dat het geen makkelijke taak is om boer of boerin te zijn. Dat en veel meer zullen ze aan het thuisfront overbrengen. □